

PRZYKŁADOWA PEŁNA ODPOWIEDŹ

Ile człowiek jest gotów poświęcić dla innych? Omów zagadnienie na podstawie *Zbrodni i kary* Fiodora Dostojewskiego. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst.

LEKTURA BAZOWA

Fiodor Dostojewski, *Zbrodnia i kara*

EPOKA

Realizm

CZAS WYPOWIEDZI

ok. 4 min

OPRACOWANIE

nauczyciele Odrabiamy

ZESKANUJ TELEFONEM ALBO KLIKNIJ

Kursy maturalne

Pakiet 10 kursów do matury 2027 od Odrabiamy.pl.

Przećwicz to pytanie

Darmowy symulator matury ustnej. Ocena wg kryteriów CKE.

Posłuchaj

Darmowy kurs z opracowaniem pytań jawnych 2027.

JAK Z TEGO KORZYSTAĆ

To gotowa wypowiedź, taka jak na egzaminie. Etykiety na marginesie pokazują, z jakich kroków się składa. Nie ucz się jej na pamięć: zbuduj własną według tego samego planu, a potem sprawdź się w symulatorze (kod QR „Przećwicz to pytanie” wyżej).

TEZA

wstęp, który od razu mówi, co będziesz udowadniać

Osobę, która w szczególnych sytuacjach potrafi przedłożyć cudze dobro nad własne i nie oczekuje niczego w zamian, nazywa się altruistą. Takie bezinteresowne poświęcenie zwykle bierze się z silnej więzi z daną osobą - członkiem rodziny albo przyjacielem. Ale są też tacy, którzy oddają życie dla dobra ogółu. Ludzka dobroć ma więc różne granice.

Z LEKTURY

sceny i postacie z lektury bazowej omówione pod tezę

Dobrym przykładem osoby, która kierowała się szczęściem bliskich i to właśnie jemu podporządkowała swój los, jest Sonia Marmieladowa, bohaterka *Zbrodni i kary* Dostojewskiego. Trudna sytuacja rodzinna,

częściowo spowodowana życiową nieporadnością rodziców, zmusiła dziewczynę do prostytucji. Zawód ten, choć umożliwiał względnie wysoki zarobek, wiązał się jednak ze społecznym napiętnowaniem, nieustannym narażaniem zdrowia lub życia, a także z wyrzutami sumienia. Te z czasem stały się dla wrażliwej i pobożnej Soni przyczyną wewnętrznego dramatu. Gotowość dziewczyny do przekroczenia własnych barier moralnych dla dobra bliskich świadczy o wysokiej empatii, odwadze i lojalności.

Dunia Raskolnikowa była z kolei gotowa poświęcić szczęście osobiste, spędzając resztę życia u boku wyrachowanego i znacznie starszego mężczyzny. Dziewczyna wierzyła, że dzięki majątkowi Łużyna zdoła wesprzeć finansowo matkę i brata. Pod tym względem bohaterka wydaje się typową reprezentantką epoki, w której małżeństwo postrzegano jako rodzaj umowy społecznej, a nie jako związek dwojga kochających się ludzi. Kiedy jednak Łużyn ujawnił swoje prawdziwe oblicze i zaczął poniżać bliskich Duni, ta zerwała zaręczyny. W ten sposób udowodniła, że bez względu na okoliczności stawia rodzinę na pierwszym miejscu. Na szczęście nic nie zmusiło jej do dalszych wyrzeczeń, ponieważ zakochała się ze wzajemnością w odpowiedzialnym i czułym Razumichinie.

KONTEKST

drugi tekst lub zjawisko,
zestawione z lekturą

Z takim realistycznym obrazem poświęcenia kontrastuje idea prometeizmu. Nawiązuje ona do mitycznej opowieści o dobroczyńcy ludzkości, a spopularyzowali ją romantycy. Zgodnie z nią po ulepieniu człowieka z gliny Prometeusz nie pozostawił go samego sobie, ale objął go ojcowską opieką. Tak też tytan ściągnął na siebie gniew bogów. Między innymi właśnie za swoją bezwarunkową miłość do ludzi został przykuty do skał Kaukazu i skazany na okrutne męki, co oznaczało dla niego los gorszy od śmierci. Choć idea bezinteresownego poświęcenia jednostki dla dobra ogółu do dziś inspirowała wielu artystów czy myślicieli, niezwykle trudno wcielić ją w życie. Wynika to z faktu, że w sytuacji zagrożenia większość ludzi w pierwszej kolejności troszczy się o siebie samych albo o bliskich. Niewielu jest w stanie oddać życie za obcych, często nieznanych z imienia, a nawet twarzy.

WNIOSEK

spięcie obu części i
odpowiedź na pytanie

Na koniec chciałbym podkreślić, że człowiek jest gotów poświęcić naprawdę wiele dla innych. Sonia oraz Dunia ze *Zbrodni i kary* w swoim życiu zawodowym i prywatnym kierowały się szczęściem bliskich. Mityczny Prometeusz naraził się na gniew bogów dla stworzonych przez siebie ludzi. O ile postępowanie kobiet wydaje się psychologicznie wiarygodne, o tyle losy tytana mają raczej wymiar symboliczny - oznaczają bezinteresowną gotowość do poświęcenia się dla ogółu. I

choć postawa Prometeusza inspirowa ludzkość, a w czasach kryzysu staje się dla niektórych moralnym drogowskazem, to w rzeczywistości rzadko wykracza poza sferę wzniosłej idei.